

Mellékletek:

Mitták Ferenc (1949-2025) életújának és munkásságának dabasi vonatkozásai

A Tisztelt Értéktár Bizottság tagjainak, ahogyan általában a dabasiaknak sem kell hosszasan bemutatni Mitták Ferenc díszpolgárunkat, hiszen voltaképpen mindenki ismerte és tisztelte őt. Ezért is keltett nagy megdöbbenést tavaly novemberben halálának híre. Úgy reméltük, hogy még sokáig köztünk lesz a helye, és bőven talál még a szűkebb és tágabb környezetét szolgáló feladatokat is magának. Városunk közösségi oldalán a következő, szerzői jelölés nélküli nekrológot olvashattuk:

„Elhunyt Mitták Ferenc, Dabas díszpolgára

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy Mitták Ferenc (Gyón, 1949. október 11. – 2025. november 16.) magyar történész, régész, pedagógus, Dabas 2006-ban kitüntetett díszpolgára, hosszú, türelemmel viselt betegség után elhunyt.

Életének meghatározó részét szülővárosa, Dabas és Gyón történetének feltárására, a helyi közösség építésére, a művelődés támogatására és a tudás átadására áldozta. Mindig nagy büszkeséggel töltötte el, hogy Dabas díszpolgára lehetett, és szeretettel, mély kötődéssel beszélt szülőhelyéről.

Mitták Ferenc Dabas-Gyónon született, és gyermekkorát is itt élte. Iskoláit az 1956-os események idején kezdte meg, és Gyón több intézményét – a református, a zárdai, az evangélikus, a katolikus és a Zlinszky-iskolát – is végigjárta. Az általános iskolát 1964-ben kitűnő eredménnyel fejezte be, majd az akkor induló Dabasi Gimnáziumban folytatta tanulmányait.

A Sztavinovszky házaspár biztatására 1968-ban a Szegedi József Attila Tudományegyetemen lett történelem–latin szakos hallgató, ahol érdeklődése egyre inkább a régészet felé fordult. 1973-ban történész–régész diplomát szerzett, amely meghatározta további pályáját.

Szakmai életútját a Dabasi Nagyközségi Tanácsnál kezdte művelődésügyi előadóként. Itt indultak első tanulmányai, előadásai, és itt kezdte meg Dabas őstörténetének és néprajzi hagyományainak feltárását. Szerkesztőként újságot és évkönyvet gondozott, aktív tagja, majd titkára volt a Gyóni Géza Baráti Társaságnak. 1975-től Százhalombattán folytatta munkáját közművelődési felügyelőként, miközben tovább képezte magát: két újabb diplomát és két szakvizsgát szerzett, s több mint tíz éven át óraadó tanárként is dolgozott. Az utóbbi években az Országos Közigazgatási Vizsgabizottság tagjaként oktatott és vizsgáztatott.

Évtizedeken átívelő munkásságát páratlan írói termékenység is kísérte: 26 önálló kötet, valamint több száz tanulmány és cikk fűződik a nevéhez, amelyek országos és helyi lapokban – köztük a Dabasi Újságban – jelentek meg.

Mitták Ferenc egész életében a tudás átadását, a közösségek építését és a múlt tiszteletét tartotta legfontosabb feladatának. Személye, szakmai alázata és sokoldalúsága pótolhatatlan veszteség. Emlékét kegyelettel őrizzük.”

Mitták Ferenc alakját, személyiségét – az elektronikus lexikon információin túl - saját írásai tükrében is fel tudjuk idézni:

„1949-ben született a Pest megyei Gyón községben, Gyóni Géza és gróf Vay Sarolta publicista falujában. (Ma: Dabas-Gyón.) Élete során három diplomát szerzett és melléje számos szakvizsgát. Munkás életét, 35 évet, Százhalombatta város közigazgatásában töltötte, de szülővárosát, Dabast is segítette. 2006-ban megkapta a Dabas Város Díszpolgára címet, 2009-ben pedig Pro Urbe Százhalombatta kitüntetését. Egész életében szenvedélyesen publikált, több száz cikke és eddig 24 önálló kötete jelent meg, főként a magyar és a világtörténelmi eseményekről, személyekről, de jelentős a helytörténeti publikálása is (Dabas, Százhalombatta, Gárdony). Családszerető, családjáért mindenkor mindent megtett.”

„Hiszem, hogy múltunkat meg kell becsülnünk, és az elődök által teremtett értékeket tovább kell gyarapítanunk. Mert csak így élhetünk teljes életet, és így leszünk méltóak az elődökhöz és felelősséggel gondolkodók az utódokért. Az őseket tisztelni kell! Mindörökké!”

„Hálás vagyok a sorsnak, hogy olyan korban élhettem, ahol a saját, a családom, kisebb közösségem, hazám fejlődését szolgálhattam.”

„Minden nap írtam és írok. A fiaimnak és unokáimnak itt akarok hagyni valamit, ha végleg el kell menni. Meg akarok menteni valamit a múltamból (feleséggel kettős múltunkból), az emlékeimből. Fejben nyomozok, mi hogy volt. Érdekel-e valakit? Én meg vagyok győződve, eljött az ideje, hogy a fontos dolgok leírva is megmaradjanak. Az ókori rómaiakkal vallom: „Verba volant, scripta manent!” („A szavak elrepülnek, az írások megmaradnak!”)

„Büszkén vallom magamat gyóninak, dabasinak, szegedinek, budapestinek, százhalombattainak, gárdonyinak, érdinek, azaz magyarnak. E hitemet próbálom átadni mindenkinek.”

„Igen, alkotni születünk. A pennát tovább adtuk, hogy más is kifejezhesse magát. Senki ne zárkózzon be, írjon bátran, hogy hozzájárulhasson a világ változásához, fejlődéséhez.”

Kötődését a szülőföldhöz híven kifejezi az alábbi költeménye:

Álomképek, régi emlékek *Tisztelet Dabas-Gyónnak*

Volt egy álmom tegnap éjjel,
elleptek az álmoképek:
jöttek sorra az elmémbe
a gyermekkori emlékek.

Nádfedeles házunk láttam,
a padlására felmáztam,
a füstölt sonkából vágtam,
aszalt szőlőt megdézsmáltam.

Lent kemencesutba bújtam,
majd disznóhólyagot fújtam,
és a kukoricacsutka
lett játékom legszebb csúcsa.

Petróleumlámpa égett,
szórta fakó fényét széjjel;
drága Édesanyám néztem,
ki vacsorát főzött éppen.

Testvéreim voltak velem,
ott olvastuk a könyveket,
egymást öleltük melegen, -
Apukánk meg ránk nevetett.

Boldog család, kedves otthon,
örökké velem maradtok,
emléketek meg is tartom,
hogy erőt, kitartást adjon.

Álmomban házakat láttam,
fehéren és büszkén álltak,
viharokkal szembeszálltak, -
bennük béke, örök vágyak.

Megnyílt előttem egy összkép,
a varázsos régi község,
a mindig dolgos közösség,
mely óv, s értem mind fellép.

A múltja példa előttem,
átjár az ősök szelleme,
itt hírességek születtek:
Költő és Grófi csemete.

Nyár van, forróak a kertek,
aratnak a Peszéreken,
akác és lícium levele
hoz árnyat rám és hús enyhet.

A kúria ott meredez,
templomtorony van mellette,
Kaszinó fala feldereng, -
mindenütt dolgos emberek.

Volt egy álmom tegnap éjjel,
elleptek az álmképek;
szülőhelyem felidéztem,
a régmúltba visszatértem.

Ódon falum ma már város,
de szívesen hazajárok,

ó, derék, szorgos polgárok, -
ma is vonzó a példátok.

(2022. július 14.)

Arra is szükséges emlékeztetni, hogy Mitták Ferenc munkásságával a Tisztelt Értéktár Bizottság érintőlegesen korábbi javaslatok tárgyalásakor is találkozott már: A dabasi Rákóczi-tölgy (2016); A Gyóni Géza Baráti Kör működése (1974-1990). (2017); Dabas nagyközség évkönyvei 1970-1973. (2017); Az „Örökségünk” című sorozat kötetei 1999-2003. (2020).

Cikkei még feldolgozásra várnak. E területen bennünket közvetlenül érintő vonatkozás, hogy a Dabasi Újság mellett a helyi Alkotó című folyóiratban is publikált. Történészként a magyarság sorskérdései mellett világtörténelmi eseményekkel, témákkal is foglalkozott.

Munkássága jelentős forrása településünk helytörténetének, és egyben kiváló gyarapítója értéktárunk kulturális örökség kategóriájának is.

Bibliográfia

Mitták Ferenc kötetei szerzőként:

- Hadvezérek, hősök, katonák a magyar történelemben: arcképvázlatok a honfoglalástól a XX. századig. Tóth Könyvkereskedés, Debrecen, 1998. 167 p.
- A közigazgatás és személyi állomány változásai Százhalombattán 1945-1995 között. Városi Könyvtár, Százhalombatta, 1998. 96 p.
- Történelmi pillanatok: jeles ünnepek, évfordulók. Tóth Könyvkereskedés, Debrecen, 1998. 479 p.
- Híres nők a magyar történelemben: arcképvázlatok a honfoglalástól a XX. századig. Tóth Könyvkereskedés, Debrecen, 1999. 143 p.
- 1000 év - 100 híres történelmi személy: Szent Istvántól Antall Józsefíg. Tóth Könyvkereskedés, Debrecen, 2000. 477 p.
- "Fényesebb a láncnál a kard...": szemelvények 1848-49 történetéből. Tóth Könyvkereskedés, Debrecen, 2000. 286 p.
- 1000 év krónikája: évfordulók, kiemelkedő események a magyar történelemből. Tóth Könyvkereskedés, Debrecen, 2001. 365 p.
- Magyar történelmi események napról napra: jeles évfordulók az ezeréves Magyarország történetéből. Kheirón '97 Kiadó, Debrecen, 2001. 224 p.
- Morzsák: válogatott írások, versek. Schulcz Kft., Dabas, 2002. 216 p.
- Pirkadat: Kossuth Lajos Alsódabason 1840-ben: történelmi tv-játék: forgatókönyv. Dabas Város Önkormányzata, Dabasi Nyomda, 2002. 95 p.
- Várostromok a magyar történelemből. TKK, Debrecen, 2005. 47 p.
- Várostromok a világtörténelemből. TKK, Debrecen, 2007. 95 p.
- Képes magyar história: 1111 év a Kárpát-medencében. TKK, Debrecen, 2008. 664 p.
- Az utolsó bátéi táltos, Rákóczi fája Dabason és más regék, mondák, történetek. Pressman Bt., Dabas, 2009. 117 p.

- Terek, utcák névadói Százhalombattán. Százhalombatta Város Önkormányzata, Százhalombatta, 2012. 69 p.
- Nyíló ablakok: a Dabasi Gimnázium diákja voltam: diáknapló 1964-1968-ból. Pressman Bt., Dabas, 2014. 273 p.
- Memento. Válogatott versek, 1960-2020. Hírhalom, Százhalombatta, 2019. 123 p.
- Élet a százhalomok körül: vita est versus centum montes: adalékok az 50 éve város Százhalombatta történetéhez, 1970-2020. Százhalombatta Város Önkormányzata, Százhalombatta, 2020. 244 p.
- Nagypám meséi és más gyóni, dabasi emlékek. Szerzői kiadás, Érd, 2021. 167 p.
- Más szemmel: 48+2 magyar történelmi eseményről és személyről. Szerzői kiadás, Érd, 2023. 379 p.
- Mérleg: egy életút stációi. Szerzői kiadás, Érd, 2024. 255 p.
- Pallasz Athéné pennát adott a kezembe: válogatott írások, esszék: 1960-2025. Szerzői kiadás, Érd, 2025. 323 p.

Társszerzőként:

- Mitták Ferenc, Mitták Zoltán: "Haj, hős Rákóczi népe...": szemelvények az 1703-1711. évi szabadságharc történetéből. Tóth Könyvkereskedés, Debrecen, 2003. 311 p.
- Mitták Ferenc, Mitták Péter: Ötezer év, ezer híres történelmi személy. TKK, Debrecen, 2004. 640 p.
- Mitták Ferenc, Mittákné Bögre Ágnes: Más szemmel II.: 48+2 újabb magyar és világtörténelmi eseményről és személyről. Szerzői kiadás, Érd, 2024. 422 p.
- Mitták Ferenc, Mitták Fanni, Mitták Emese Lilla, Mitták Zsófia, Mitták Júlia Réka, Mitták Tímea Petra: Nagypapa és unokái: válogatott írások, versek, rajzok. Szerzői kiadás, Érd, 2025. 143 p.

Társszerkesztőként:

- Szalai Gáborné, Vicze Magdolna, Mitták Ferenc (szerk.): Százhalombatta: tanulmányok a 30 éves város történetéből, 1970-2000. Hamvas Béla Városi Könyvtár, Százhalombatta, 2000. 196 p.

Válogatás további forrásokból:

- M. Gy. O.: Múltat kutató szenvedély. Népszabadság - PestVidék melléklet, 2000-04-08. p. 37.
- Ferenczi Margit (lejegyezte): Könyvbemutató volt a könyvtárban... Dabasi Újság, 2005. március. p. 10.
- Mitták Ferenc: Egy pedagógosz köszöntése - Sztavinovszky Győzőné tanárnőnek (vers). Dabasi Újság, 2005. május. p. 8.
- Mitták Ferenc: A nándorfehérvári győzelem. Dabasi Újság, 2005. augusztus. p. 15.
- Mitták Ferenc: Évforduló: 300 éve történt - A szécsényi országgyűlés. Dabasi Újság, 2005. szeptember. p. 14.
- kapui: Várostromok a magyar történelemből - Megjelent Mitták Ferenc új könyve. Dabasi Újság, 2005. október. p. 18.
- Mitták Ferenc: Január 12. A doni katasztrófa kezdete. Dabasi Újság, 2006/1. január. p. 19.

Mitták Ferenc: Évforduló – A második Magyar Köztársaság kikiáltása. Dabasi Újság, 2006/2. február. p. 18.

Mitták Ferenc: Évforduló – II. Rákóczi Ferenc születése. Dabasi Újság, 2006/3. március. p. 19.

Kapui Ágota: „Mindig is gyóninak és dabasinak vallottam magam”. Dabasi Újság, 2006/4. április. pp. 4-5.

Mitták Ferenc: A Nándorfehérvári diadal. Dabasi Újság, 2006/6. június. p. 18.

Mitták Ferenc: A Trianoni békeszerződés. Dabasi Újság, 2006/6. június. p. 18.

Mitták Ferenc: Október 23. Dabasi Újság, 2006/8-9. szeptember – október. p. 24.

Mitták Ferenc: Tanár úrnak tisztelettel – Sztavinovszky Győzőnek, a születésnapjára. Dabasi Újság, 2007/1. február. p. 5.

Mitták Ferenc: Évforduló – Batthyány Lajos. Dabasi Újság, 2007/1. február. p. 18.

Mitták Ferenc: Október huszonharmadika. Dabasi Újság, 2007/5. szeptember-október. p. 18.

Mitták Ferenc: Évforduló – Hunyadi Mátyás királlyá választása. Dabasi Újság, 2008/1. január-február. p. 14.

K. Á.: Mitták Ferenc tizenötödik könyve. Dabasi Újság, 2008/10. november. p. 20.

Mitták Ferenc: Régi Karácsonyok (vers). Dabasi Újság, 2008/11. december. p. 7.

K. Á.: A szülőföld meséi és más történetek. Dabasi Újság, 2009/6. június. p. 19.

Mitták Ferenc: Köszöntő a Dabasi Gimnázium 45. születésnapjára. Dabasi Újság, 2009/9. szeptember. p. 17.

Mitták Ferenc: Október hatodika. Dabasi Újság, 2009/10. p. 15.

Szerk.: Ötvenéves a dabasi könyvtár. Dabasi Újság, 2009/12. december. p. 3.

Mitták Ferenc: „Ezernyolcszáznegyvennyolc, te csillag”. Dabasi Újság, 2010/3. március. p. 23.

Mitták Ferenc: Köszöntő – Sztavinovszky Győzőné tanárnőnek – (vers). Dabasi Újság, 2010/6. június. p. 3.

Mitták Ferenc: Október huszonharmadika. Dabasi Újság, 2010/10. október. p. 21.

Mitták Ferenc: A szatmári béke. Dabasi Újság, 2011/4. április. p. 25.

Mitták Ferenc: A nándorfehérvári diadal. Dabasi Újság, 2011/7. július. p. 17.

Mitták Ferenc: Széchenyi István, a „legnagyobb magyar”. Dabasi Újság, 2011/9. szeptember. p. 24.

Mitták Ferenc: Egy rendkívüli és különleges egyéniség – Sztavinovszky Győző tanár úrnak. Dabasi Újság, 2012/2. február. p. 20.

Mitták Ferenc: 1848, az örök példa. Dabasi Újság, 2012/3. március. p. 20.

Mitták Ferenc: Szent István ünnepe. Dabasi Újság, 2012/8. augusztus. p. 16.

Mitták Ferenc: Március idusa, a történelmi nap. Dabasi Újság, 2014/3. március. p. 18.

Mitták Ferenc: Szent István emlékezete. Dabasi Újság, 2014/8. augusztus. p. 14.

Dabasi Újság: XVI. Dabasi Napok – a 25 éves város ünnepe – Nyíló ablakok kötetbemutató. 2014/10. október. p. 2.

Dabasi Újság: 56-os emlékünnepe Gyónon. (Ünnepi szónok: Mitták Ferenc.) 2014/11. november. p. 6.

Mitták Ferenc: Köszöntő. Dabasi Újság, 2015/6. június. p. 22.

Mitták Ferenc: „Talpra magyar, hí a haza! Itt az idő, most vagy soha!” Dabasi Újság, 2016/3. március. p. 18.

Mitták Ferenc: Március 15. az örök példa. Dabasi Újság, 2018/3. március. p. 24.

Karlik Dóra: Akkor és most (fotókompozíció). Dabasi Újság, 2018/4. április, p. 3.

Mitták Ferenc: Emlékek és gondolatok Gyóni Gézáról. Dabasi Újság, 2018/6. június. p. 21.

Mitták Ferenc: Dicsőség a forradalom hőseinek. Dabasi Újság, 2019/3. március. p. 21.

Feldman: Mitták Ferenc 70. Dabasi Újság, 2019/11. november. p. 11.

Feldman László, Kotán Sándorné, Pálincásné Balász Tünde (szerk.): Példaképek. Dabas Város Önkormányzata, Dabas, 2019. pp. 50-53. (Fotók: Karlik Dóra.)

Mitták Ferenc: A szabadság napja: Március 15. Dabasi Újság, 2020/3. március. p. 2.

Mitták Ferenc: Sójaj (vers). Alkotó, 2020/3. Ősz. p. 4.

Mitták Ferenc: A szülőföld illata. Alkotó, 2020/3. Ősz. pp. 19-20.

Mitták Ferenc: Szilánkok I. (vers). Alkotó, 2020/3. Ősz. p. 20.

Feldman: Mitták Ferenc legújabb könyve. Dabasi Újság, 2020/12. december. p. 20.

Mitták Ferenc: Régi karácsonyok. Alkotó, 2020/4. Tél. pp. 16-17.

Mitták Ferenc: Húsvéti remény (vers). Alkotó, 2021/1. Tavasz. p. 8.

Mitták Ferenc: Húsvéti szokások. Alkotó, 2021/1. Tavasz. pp. 27-28.

Mitták Ferenc: De nehéz az iskolatáska...! Alkotó, 2021/2. Nyár. pp. 31-32.

Mitták Ferenc: Gaudeamus igitur... Alkotó, 2021/3. pp. 33-35.

- man - : Megjelent Mitták Ferenc legújabb kötete. Dabasi Újság, 2021/9. november. p. 21.

Mitták Ferenc: Lili, a tó tündére. Alkotó, 2021/4. Tél. pp. 38-39.

Mitták Ferenc: Lili tündér és az ezüst tallér. Alkotó, 2022/1. Tavasz. pp. 42-43.

Mitták Ferenc: Lili tündér a tanító. Alkotó, 2022/2. Nyár. pp. 39-40.

Mitták Ferenc: Gyóni Géza szobránál (vers). Alkotó, 2022/3. Ősz. p. 41.

Mitták Ferenc: Lili tündér és a horgászverseny. Alkotó, 2022/3. Ősz. pp. 44-46.

Mitták Ferenc: Más szemmel 48+2 magyar történelmi eseményről és személyről – 29. 995 augusztus 10.: Az augusburgi csata és a kalandozások kora. Alkotó, 2022/4. Tél. pp. 47-48.

Mitták Ferenc: Télutó (vers). Alkotó, 2023/1. Tavasz. p. 13

Mitták Ferenc: Köszöntő Sztavinovszky Gyözőné Marika néninek. Dabasi Újság, 2023/5. június. p. 6.

Mitták Ferenc: Áldott, szent szülőhelyem Dabas-Gyón (vers). Alkotó, 2023/4. Tél. p. 36.

Mitták Ferenc és Mittákné Bögre Ágnes: „Más szemmel” – II. kötet. Dabasi Újság, 2024/5. június. p. 24.

Alkotó – És szólt a költő... (Gyóni Géza különszám, 2024. június): Mitták Ferenc: Gyóni Géza emlékezete – Születésének 120. évfordulóján (vers). p. 4; Versajánlása: Gyóni Géza: A jó öreg eperfa. p. 6; Emlékek és gondolatok Gyóni Gézáról. p. 32.

Mitták Ferenc: Az Alma Materhez – a dabasi gimnázium születésnapjára (vers). Alkotó, 2024/2. Nyár. p. 18.

Mitták Ferenc: CSAK EGYENLŐ MÉRTÉKKEL. Alkotó, 2025/1. Tavasz. pp. 31-33.

S. E.: Búcsúzunk – elhunyt Mitták Ferenc, Dabas díszpolgára. Dabasi Újság, 2025/10. szám, december. p. 20. Fotó: Czerkl Gábor.

Kiss Katalin: In memoriam Mitták Ferenc. Alkotó, 2025/4. szám, Tél. p. 48.

Szabó Ferenc: Elégia Mitták Ferencről (vers). Alkotó, 2025/4. szám, Tél. p. 48.

Mitták Ferenc: Hunyadi. <http://szazhalom.hu/mittak-ferenc-hunyadi/>

Vezér Mihály: Mitták Ferenc emlékére. <https://battanet.hu/mittak-ferenc-emlekere/>
https://hu.wikipedia.org/wiki/Mitt%C3%A1k_Ferenc

Összeállította: Valentyk Ferenc